

Vida Dénes (Bécs):
Hunok, magyarok és a védikus
műveltség²⁹⁷

Hunor és Magor regéje évszázadokon át tanította őseinket a hunok és a magyarok testvéri voltára, valamint arra, hogyan költöztek el eleink a közös ázsiai őshazából. Hiteles történészek feljegyzései, mondáink, hagyományaink, valamint hazai és külföldi tudósok egész serege állította és állítja, hogy a magyar hun eredetű nép. Hazai írók, mint Bonfinius Antal, Thuróczy János, Corvin Mátyás kortársai, I. Béla névtelen jegyzője szerint a magyarok a hunoktól származnak. Kézai és egyéb krónikák Árpád honfoglalását úgy írják le, mint a magyarok második bejövetelét, habár Anonymus nem ezt mondja, félreérthetetlenül utal rá, amikor leírja, hogy Álmos Atilla örökségét átvenni indult az új haza felé. Örökségi jogról beszél a Zágrábi és a Várad Krónika is.

Az Atillánál követségben járó Priszkhosz rétor nyomán már a 6. században, egymástól függetlenül két szerző, a görög Prokópiosz és a gót-római Jordanes is részletesen megemlékezik a hunokról. Itt is azt olvassuk, hogy a hunnak nevezett népnek csak egy része hagyta el Szkítiát és költözött Nyugatra, ezeknek lett a királya később Atilla. ugyanakkor még Atilla életében megemlékezik Priszkhosz a hunok előbbi hazájában maradt népekről, az onogurokról. „Ha tehát az onogurok még Atilla életében is Szkítiában maradt hunoknak számítanak, akkor a magyar krónika hun történetének magja történelmi valóság kell, hogy legyen.” (Dümmerth Dezső)

Ebben a hun rokonságban hittünk, ebben éltünk mindaddig, mígnem némely 18. századbeli tudós komoly kíséreltet nem tett hagyományaink megcáfolására. Azóta is folyik a vita, ám ma már nemcsak finn és török, hanem sok-sok egyéb eredetelmélet is létezik.

Ilyen alkalmakkor elengedhetetlenül felvetődik a kérdés: okos dolog-e elrugaszkodni hagyományainktól, ősapáink hitétől? Milyen jogon állíthatjuk, hogy mondáink, regéink és hagyományaink egytől egyig tévesek? Sajnos sokan úgy vélik, ami monda, az nem lehet tudományos. Dümmerth Dezső szavaival: „Ma világszerte vannak, akik úgy vélik, hogy tudományos vizsgálat csak az lehet, mely előre kész programmal, tudatosan szembehelyezkedik mindenféle hagyománnyal és azt cáfolni igyekszik. Eszerint már a puszta, indok nélküli tagadás is tudományosnak, felvilágosultnak számít, mert hiszen a felfogás szerint semmi, ami monda és legenda köntösben jelentkezik, eleve nem lehet igaz.” (Az Árpádok nyomában. Bp. 1977.)

A politikai érdekek mellett ez a felfogás indokolta, hogy az utóbbi kétszáz évben akadémiai tatárjárás pusztította hagyományainkat. A hun rokonságot legtöbbször merőben megtagadták, s az ősi, dicső magyar múltat beledobták az Akadémia szemetes kosarába. Csak az utóbbi években sikerült lassan visszakanyarodni az évezredes hagyományhoz, miután a legújabb kutatások egyre inkább bizonyítják, hogy Sajnovics, Hunfalvi (azaz Hunsdorfer) és mások piromániában szenvedtek, s hogy a régi mondáink és történetíróink szava igaz.

Ne hagyjuk hát figyelmen kívül hagyományainkat!

---

²⁹⁷ A Harmadik (Londoni) Magyar Őstörténeti Találkozó előadásai és iratai, London 1988. Ungarisch Historischer Verein Zürich, Budapest–Zürich, 1999. pp. 166-168. ISBN 963 85684 5 3
<https://mek.oszk.hu/05900/05930/05930.pdf>. Előadását Vida „Hunok, magyarok és az ősi India” címmel tartotta meg az eredetileg kitűzött 1988. május 24. 12,50-13,20 helyett 16-án, csütörtökön 17,10-től 17,40-ig (Vida Dénes), és 28-án szombaton mint Szvámí Bhakta Abhay Narayan vaisnava szerzetes, a hazai vaisnava élet későbbi úttörője szolgált az ökumenikus istentiszteleten.

Tanulmányomban a hun-magyar rokonságról tanúskodó mondáinkat, hagyományainkat veszem alapul. Kutatási területem az óind vagy ún. védikus civilizáció. Ősi indiai könyveket tanulmányozva, nyomon követtem a hunok, pontosabban az ephtaliták vagy fehér hunok és egy águk, a magák vagy magyarok történelmét.

Ma már tudjuk, hogy egy nép múltjának kutatásában nem elegendő a csupán nyelvészeti összehasonlítás. Én úgy vélem, hogy a mindenkori uralkodó vallás és civilizáció az, ami legjellegzetesebben rányomja bélyegét egy népre. (Például, a kereszténység felvétele óta számtalan latin szó épült be nyelvünkbe: templom, oltár, kereszt, szent stb.) S mivel a jelek arra mutatnak, hogy a hun-magyar őshaza a mai Nyugat-Kína, Dél-Szovjetunió, illetve Kelet-Afganisztán területén létezett, – hol kisebbedett, hol nagyobbodott, – ezért eleink több mint valószínű, hogy a védikus vallás és kultúra szerves részét képezték.

A hindu megjelölést szándékosan kerülöm, mégpedig azért, mert pontatlan. Beszélhetünk brahmaizmusról, Visnu-hitről, Advaita filozófiáról vagy akár a Csárva, Gautama és mások által hirdetett materialista tanokról, de hinduizmusról nem. Ez a megjelölés azoktól a mohamedán népektől származik, akik a Szindu-folyótól nyugatra éltek. E folyó képezte akkor a határt, így a túlsó parton élőket szinduknak nevezték, de mivel a mohamedánok az 'sz'-t 'h'-nak ejtették, így keletkezett a hindu név.

Figyelemre méltó, milyen sok helyütt írnak a Védák a hunokról. Időszüke miatt most csak néhány művet idézek (hamarosan megjelenő könyvemben részletesebb leszek).

A védikus civilizáció egyedülálló irodalma, az ún. védák svéta hunaként, olykor pedig szita (szittya?) húnaként ír a hunokról. Svéta fehérét jelent. Említés történik a hára hunokról is; hala vagy hára vöröset, míg a török qára szó feketét jelent. Így megállapíthatjuk, hogy a hunoknak két fő csoportja létezett, a fehér és a színes, tehát barnább, ázsiai fajta.

Először is a Rámájanáról kell szólnom, mert ez a híres eposz közli a két királyfi és a csodaszarvas történetét; hihetetlen, mennyi hasonlósággal. Varáhamihira Brhat Szamhitája az asztrológiáról, a különféle bolygók, üstökösök stb. hatásáról tanít. A 14. fejezetben azt írja, hogy a hunok (az akkori) Észak-Indiában éltek. A 16. fejezet arról tesz említést, hogy a svéta vagy fehér hunok népét a Kétu nevű bolygó befolyásolja leginkább, s akkor éri nagy szerencsétlenség őket, ha valamely üstökös farkát meteorcsapat keresztezi. A Mahábhárat, a világ leghosszabb és legősibb eposza szintén sok értékes információval szolgál a hunokról. Mitikus eredetet tulajdonít nekik, azt állítván, hogy a hunok magától az isteni Nandini vagy Szurabhi tehéntől erednek. E mű szerint a hunok Észak-nyugat-Indiában éltek, s királyuk megjelent a híres rádzsaszúlya ünnepségen, hogy értékes ajándékokkal halmozza el barátját, a császárrá kikiáltott Judhisthirát (Szabhá Parva, 51. fejezet 24. verse). A Matszja, Váju, Brahmánda és Bhagavata Puránák szerint 11 hun király 300 éven át uralta Indiát.

Ayingar elmélete szerint a Védák először uttara-, azaz északi-kurukként írnak a hunokról. Szerinte a hunok a Takla-Makán sivatag északnyugati határán éltek, ezt a részt hívják a Védák Uttarakurunak.

A Manu Szamhita, a Védák híres törvénykönyve (X.43.33.) írja, hogy a hunok – a kámbódzsa, török és egyéb törzsek mellett – a védikus civilizáció szerves részét képezték, ám később távoztak Indiából.

A Védák értelmező szótárában pedig a következő információt találtam a magákról vagy magyarokról: észak-indiai harcos nép, kiknek papjai a napot imádták.

Az ilyen és ehhez hasonló információk (részletes felsorolásukra majd csak könyvemben kerül sor) azt sugallják, hogy a hunok a történelem előtti korokban India uralkodó rétegét képezték. A Védákban többször is közölt Parasurám történet (isten inkarnáció, aki egymagában hadat üzent az uralkodó rétegnek, s kiűzte őket Indiából) és egyéb (pl. numisztikai) bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutottam, hogy a hunok, mint az óind birodalom uralkodó rétege, szerves részét képezték a védikus civilizációnak, ám később az északi határvidékre vándoroltak, s csak jóval később, a Krisztus utáni 5. században (455-

ben) vonultak vissza délre, az akkori India szívébe. (Először vereséget szenvedtek Szkandhagupta császártól, de 465-ben bevették Pataliputrát, s [újra] megalapították indiai birodalmukat, amely egészen 542-ig, Mihirkula, India Atillájának haláláig virágzott. Ezek után az ephtaliták fokozatosan beleolvadtak a kései óind társadalomba. Mindezt egy másik dolgozatom anyaga hivatott igazolni.)

Ayingar szerint tehát a Mahábhárata, a Puránák és az Aitáréja Bráhmána uttara-kurukként ír a transzhimalájai hunokról, s több mint valószínű, hogy ez a megjelölés ugyanazt a népet jelöli, mint a kínai történetírók hszüingnujai vagy a geográfus Orosziusz huni-jai.

Érdekes, a hunokra vonatkozó feljegyzéseket találtam még különféle oszlopok és templomok felirataiban. (Időszűke miatt ezekre most nem térhetek ki.) Ezekről később.

Ezek után lássuk, milyen egyéb nyomok mutatják a hunok-magyarok indiai múltját, illetőleg védikus kultúra-eredetüket. Evégett megpróbáltam párhuzamot vonni a magyar és szanszkrit nyelv, valamint a magyar nép és a védikus civilizáció hagyományai, szokásai, népművészete és zenéje között. Kezdjük hát a nyelvészettel.

Egyik kutatónk írja A magyar nyelv nyelvrokonságai c. művében (Nemesdedinai Zsuffa Sándor, Bp. 1942.): „Az ismert nyelvek közül a védikus szanszkrit a világ egyik legfejlettebb nyelve, mely filozófiai munkák megírására a legalkalmasabb, ugyanis ebben a nyelvben a legbonyolultabb bölcséleti meghatározásokra, igazságokra, tételekre, sőt egész összefoglalásokra is egy-egy kifejezést lehet találni. Csodálatos, hogy a magyar nyelv a szanszkrit nyelvvel is őseredeti kapcsolatot árul el. Ez a kapcsolat igen ősi, talán a Rig Védában megörökített történelmi események idejéből származik, mert azok a fogalmak, amelyeket mi szanszkrit szavakkal egyező magyar szavakkal fejezünk ki, igen ősi időkre mutatnak. A szanszkrit és a magyar nyelv közötti ősi kapcsolat nem csalóka látszat, hanem valóság, mert az nemcsak a néhány azonos hangzó ("cs", "gy", "ty", "ly") vagy azonos hangzású és kiejtésű szó, hanem főleg a szerkezeti egyezés bizonyítja.”

A tibeti szótár előszavában ekképpen ír híres tudósunk, Körösi Csoma Sándor, akiről sokáig azt hitték, téves nyomon járt, amikor őseinket az ujuguroknál akarta keresni, s csak most kezdi igazolni őt a tudósvilág: „Saját nemzetének pedig a szerző büszkeséggel jelentheti, hogy a szanszkrit tanulmányozása sokkal hasznosabb a magyarokra, mint bármely más európai nemzetre nézve. A magyarok dús forrást fognak találni tanulmányozásában, szem előtt tartván nemzeti eredetük, szokásaik, viseletük és nyelvük szempontjait, mégpedig azért, mivel a szanszkrit nyelv alkotása (más indiai nyelvekkel egyetemben) nagyon párhuzamos a magyaréval, mely különben eltér a nyugati Európa nyelveitől. E párhuzamosságnak feltűnő bizonyosságul álljon a következő példa. A magyarban előragok helyett utóragokat találunk, kivétel nélkül, kivéve a személyes névmások esetét; és az igeagyökből segédige nélkül, s csupán egy szótag egyszerű hozzáadásával többféle igealakokat formálhatunk: tudniillik cselekvő, szenvedő, óhajtó, visszaható formákat. Így van ez úgy a magyarban, mint a szanszkritban, s nincs szükség sem itt, sem ott a segítő igékre az összetett múlt vagy jövő idők formálásában, ahogy az okvetlenül megkívántatik az európai nyelvekben.”

Így szól Körösi Csoma a szanszkrit és magyar nyelv hasonlóságairól. Én még megemlíteném a szanszkrit és a magyar kicsinyítőképzők teljes azonosságát. A szanszkrit nyelv a 'ka' és a 'dzsi' kicsinyítőképzőt használja, míg népies változata a 'ko'. Ezek megfelelője mind megtalálható a magyar nyelvben is. Pl.: napocska, fiúcska, lányka stb, illetve Fercsi, Karsci, bácsi, öcsi etc., valamint Lackó, Ferkó, pejkó stb.

Az úttörő Körösi után több magyar kutató foglalkozott a szanszkrit és a magyar nyelv összehasonlításával. Dr. Tóth Jenő indiai tanulmányai ideje alatt például kb. 1300 olyan szót gyűjtött, amelyek a magyar nyelv törzsi, családi, földrajzi stb. vonatkozású szókészletével mutatnak szoros kapcsolatot.

A Duka Tivadar által kiadott Kőrösi Csoma-életrajz függeléke mint Csoma Sándor eredeti gyűjtését közli azt a kb. 250 szanszkrit szót, amelyeket a magyarral egyeztetettek tartott. Az ehhez írt jegyzetekben olvashatunk a Kőrösi által kiemelt, Indiában szereplő, magyarral egyező családnevekről: Bala, Buda, Bodola, Barta, Bálya, Bod, Bede, Binde, Vajna, Beder, Vida, Bardócz, Bihar, Hari, Csorja, Sánta, Buja, Székely stb.

Mind a mai napig használunk olyan jó pogány magyar keresztnéveket, amelyek Indiában is népszerűek: Atilla, Béla, Buda, Réka stb.

A magyarral rokon hangzó szanszkrit szavakat most nem sorolom fel, de néhányat érdemes megemlíteni, azokat, amelyek a legfontosabb jelentőségük egy civilizált, vallásos kultúrájú nép életében: ista, isan–isten; balavan–bálvány (!); agni–égni; átá– atya; hirany–arany; kú– kút; brikha–bika; arthak–érték; dvára–udvar; kalasha–kulacs stb.

Halálos ágyán Kőrösi nyomatékot adott annak a meggyőződésének, hogy hazánk ősi helységnevei, illetve a folyók és hegységek nevei szanszkrit eredetűek: Déva, Temesvár, Mucsi, Kartal, Buda, Baja, Tisza (Indiában Tiszta-folyó) és Bihar. Ez utóbbi India egyik államának neve is, amelyet az Encyclopædia Britannica szerint a fehér hunok alapítottak.

A nyelvi hasonlóságokról még órákig lehetne beszélni, de időszűke miatt térjünk át a magyar és védikus mitológia tanulmányozására, ezt is dióhéjban. Vegyük először is a lélekvándorlást, mert ez képezi a védikus filozófia és vallás talán legjellemzőbb tantételét. Mondáinkban, meséinkben ez természetes jelenség, a régi magyar hit szerves része. Pl. mondáink szerint Atilla Álmosként született újra. Több szólásmondásunk („hálni jár belé a lélek”), valamint meséink mind a mai napig frissen őrzik őseink hitét a lélekvándorlásban.

A mítoszokban az emberi testből a halál pillanatában kiszálló lélek ismét egy új, növényi, állati testbe költözik. Példák erre: „miképp a meggyilkolt királyleány, mint jávorcsemete elősarjad”, „a megholt leányból rózsa lesz”, ellenben a csapodár, hűtlen nő „gyümölcstelen szederfává lesz”, a csángó dalban pedig „a megholt kedves mint gerlice jó elő”. A bűnösebbek torz kinézésű vadállatokként, mint pl. kígyó, béka, farkas stb. formákban születnek meg, az enyhébb vétkeket elkövetők pedig szelídebb formákban, pl. galamb, lepke stb. képében. (Ipolyi Arnold: „Magyar Mythologia”).

Mint már említettem, a védikus értelmező szótár szerint a magyarok papjai a napot imádták. Ezzel kapcsolatban Theophylaktos történetíró ekképpen ír: „A magyarok tisztelik s énekkel dicsérik a Napot s a tüzet... de imádják egyedül és istennek nevezik azt, ki a Napot, Eget s Földet alkotta.”

A honfoglalás előtti magyarok legrégebbi részletes leírása arab nyelvű, Dzsajháni bakharai tudós és államférfi tollából származik, s Ibn Ruszta, valamint Gardhizi arab fordításában maradt ránk. Eszerint a magyarok tűz- és napimádó népek voltak.

A Védák szerint a harcos nemzetek vagy a Raghu-, vagy pedig Szúrja-vamszához tartoztak. Az utóbbiak a Napot tartják eredetüknek, ezért azt imádják.

De a magyarok nemcsak a napot és a tüzet, hanem a szent turulmadarat is imádták. Ez szerintem nem más, mint a védikus vallás Garuda madara, amit ma is imádnak Indiában, Nepálban és Bali szigetén. Az ősi magyar hit szerint a turul nem fizikai állat, hanem madár alakú, felsőbbrendű égi szellem, akárcsak Garuda. Erre utal Anonymus is, aki világosan divina visio-ról beszél. Ethele király címere a koronás turul volt.

Tudvalevő, hogy a magyar táltosok lóáldozatokat végeztek. Ez a rituáció szerves része volt a védikus civilizációnak, s az „asvamédha-jagja” néven ismerték. A táltos vagy tátos szó egyébként igen érdekes, mert feltételezhető gyökere, a tat Brahmára, a védikus papokat és a kozmoszt teremtő félistenre utal. Több feljegyzés szerint (Bonfinius) táltosaink vegetariánusok voltak – akárcsak az indiai bráhmanák – s főként joghurtot, mézen, gyökereken éltek.

Mind a magyar, mind a védikus ősvallásban nagy szerepe volt, van a bűvös, mágikus szavaknak (mantrák), mint amilyenek a ráolvasásokban is előfordulnak. Érdekes, hogy az

indiaiakhoz hasonlóan, őseink is ilyen mágikus szavak hatásának tulajdonították elért eredményeiket, mint pl. a sikeres gyógyulást, vagy akár a nyílvesztő célba találását.

A 108-as szám szintén nagy jelentőségű a védikus vallásban; mennyei, bűvös számnak számít (108 Upanisad, rózsafüzérszem, Krisna barátnői rangos cím stb). Kézai Simon történetíró szerint a magyar nép 108 tiszta nemzetségből áll.

A történelemkönyvekben olvashatjuk, hogy a lázadó Vata szkíta módra leborotválta a haját, s csak egy varkocsot hagyott a feje búbján. Prizkhoz történetíró is tanúsítja, hogy a hunok egy copf kivételével körbe borotválták hajukat. Dugonocs-Apor Péter jegyzeteiből is kiderül, hogy a székelyek és magyarok hajukat mind leborotválták, a megmaradt varkocsot pedig felkötötték. Ez a védikus civilizációban is kötelező viselet volt, sőt, Indiában sokan mind a mai napig így tesznek.

Az eredeti magyar népviselet is igen hasonlít a közép-ázsiaira. A pendely vagy szoknya-gatyá, a lobogó ujjú fehér ing és a kis mellényke mind-mind teljesen ismertek az észak-indiai népviseletekben.

Eleink hozták Európába a gombot (pitykét), lábukat pedig szépen csilingelő kősöntyűk ékesítették.

Az indiai hunok szövő- és hímző technikája, valamint a batikolt munkák rajzai és motívumai Európában csak nálunk mutatnak csodálatos egyezést. A kapudíszek és hímzések díszítőelemeiben sűrűn fellelhető a pávamadár, a lótuszszerű nagy virág és az ún. csakra, a nap szimbóluma. Sokak szerint, mint pl. Huszka, ezek csak nálunk és az indiai művészetben honosak.

Ami pedig a zenénket illeti, erről így nyilatkozott Kodály Zoltán: „Zenénk törzse éppoly rokontalan Európában, mint nyelvünk. Eredetiségéből ezerévnnyi érintkezés, idegen hatás sem tudta kiforgatni.” („Magyarság a zenében”, K. Z. írása.) Deben Bhattacsárja, aki az UNESCO megbízásából a világ majd’ mindegyik népének zenéjét tanulmányozta, a hatvanas évek végén egy gyönyörű dupla albumot jelentetett meg a székely-magyar, illetve a csángó népzeneről, úgy véli, hogy zenénk csak Európában idegen, Észak-Indiában viszont nagyon is ismerősnek hangzik.

Ősi magyar hangszer a kagylókürt is, amelyet Indiában ma is használnak. A cimbalom a kasmíriak népi hangszere (szantúr), a citera pedig nem más, mint szitara. Mindkettő felépítése hasonló: rezgőhúrok stb.

Lehet, hogy a rendelkezésemre álló idő rövidege miatt mindez felületesnek hangzik. Hamarosan megjelenő könyvemben részletes, meggyőző érveket kívánunk felsorolni az ősmagyarok védikus kultúrájának igazolására.

Végül is Körösi Csoma Sándor szavaival szeretnék búcsúzni, amelyek szerintem egyáltalán nem idejétmúltak: „Keressetek, kutassatok, mert az egész világ egyetlen nemzete sem talál annyi kincset kultúrájának gyarapítására, mint a magyar az ősi indiai kultúra tárházában!”